

FEUILLETON

HET 75-JARIG JUBILEUM DER SVENSKA TANDLÄKARE-SÄLLSKAPET.

Stockholm 18—21 November 1935.

Een der oudste tandheekkundige organisaties herdacht op 21 November het feit van haar 75-jarig bestaan en de Zweedsche collega's besloten tot een luisterrijke herdenking ter viering van deze gebeurtenis.

Zoo organiseerde men dan een vierdaagsch Congres, waaraan niet alleen de Zweden zouden deelnemen, maar ook vooraanstaande collega's uit andere landen, in de eerste plaats natuurlijk de Scandinavische met welke de vriendschapsband van oudsher zeer sterk is, ook al op grond van het feit dat de talen voldoende gelijk zijn om elkaar te kunnen verstaan, waarbij dan nog Finland komt, waar de intellectueelen voornamelijk het Zweedsch gebruiken.

Meer dan 600 collega's (voor den tijd van het jaar een enorm getal) had aan den oproep gevolg gegeven en daarbij waren behalve Denemarken, Noorwegen en Finland, ook Duitschland, Zwitserland, Engeland en Nederland vertegenwoordigd, het laatste door G ö t t l i c h en schrijver dezes.

Waar wij in de laatste jaren het internationaal contact met Zweden een weinig verloren hadden, waren wij zeer benieuwd met de Zweedsche tandheekkunde van nabij kennis te maken en na die kennismaking kan slechts geconstateerd worden, dat er weinig landen zullen zijn, waar de tandheekkunde zóo hoog staat, zóo in aanzien is en zóo voortreffelijk is georganiseerd.

Voor wie de moeilijkheden van het organiseeren van Congressen kent en dan nog wel van dezulke waar zès talen worden gesproken, was de regeling veelal een openbaring. Het liep alles van een leien dakje, alsof er geen regie bestond en dit is wel de grootste lof, die men de regie kan brengen.

Precies op tijd werd begonnen en geëindigd, onverbiddelijk werd aan den vastgestelden spreektijd vastgehouden. Wie de spreker ook

was, de discussies waren zakelijk en to the point. Kortom het was een voorbeeld van hoe het behoort te wezen!

Het programma zelf stond op zeer hoog peil, men had trouwens de beschikking over een indrukwekkende lijst van bekende namen, bekend ook uit de internationale literatuur, waarvan ik hier slechts noem: Prof. H o l s t (Kopenhagen), Prof. O t t e s e n (Oslo), L i n d b l o m (Stockholm), H a u p t m e y e r (Essen), F e h r (Berlijn), H o e n i g (Berlijn), K i v i m ä k i (Helsingfors), R o w l e t t (Leicester), S t u c k (Berlijn), E u l e r (Breslau), S a l i n g r é (Helsingfors), Prof. T o v e r u d (Oslo), Prof. T h o u r é n (Stockholm) en H e l d (Genève).

Dat men met een dergelijke reeks van sprekers, aangevuld door een aantal nationale krachten van de eerste orde, iets goeds kon brengen is duidelijk, zij het dan ook dat wij betreurden dat hier en daar de linguïstische capaciteiten te kort schoten om nauwkeurig het gesprokene te kunnen volgen.

Dit werd echter vergoed door gesprekken na afloop, waarbij bleek dat vrijwel een ieder zich met het grootste gemak in Duitsch en Engelsch kon uitdrukken, een prestatie waarop de gemiddelde Hollander jaloersch kan zijn.

De dagen waren zooveel mogelijk afdeelingsgewijs ingedeeld. Maandagmiddag was de wortelbehandeling aan de orde, terwijl L i n d b l o m een buitengewoon interessante voordracht hield over zijn Röntgenographische methode tot bepaling van de ligging van den condylus, een studie die hij meent dat van de grootste waarde kan zijn voor prothetische doeleinden en voor de inzichten in „balanced occlusion”, waaraan — naar wij „privé” konden constateeren — in de betere praktijken bijzondere aandacht wordt besteed en inderdaad verrassende resultaten worden bereikt.

De Dinsdagmorgen was gewijd aan de caries prophylaxis, waarover vooral Prof. T o v e r u d en mevrouw T o v e r u d, belangwekkende beschouwingen hielden, aan de hand van wetenschappelijke en klinische experimenten.

De namiddag werd besteed aan materiaalkunde, kunsthars-vervangingsmiddelen voor rubber en (door H a u p t m e y e r) het roestvrije staal.

Woensdagmorgen was het articulatievraagstuk, benevens de keramiek aan de orde, 's middags pathologische aandoeningen van de kaken, waarna S t u c k, de Deutsche Reichs-Zahnärztführer een voordracht hield, waarin hij uiteenzette wat onder het nieuwe régime voor de tandheelkunde werd gedaan, in den zin van voortgezet onderwijs en van uitgebreide ziekenfondshulp ook voor parodontose

etc. Door middel van de concentratie hoopt hij te kunnen bereiken, een opvoeren van het tandheelkundig kunnen eenerzijds en van uitgebreide hulp van de breede lagen van het volk anderzijds.

Donderdagmorgen waren de parodontose en de vitaminen aan de beurt, terwijl de middag gereserveerd was voor demonstraties, waar ook G ö t t l i c h aan meedeed door een mooie serie groote en duidelijke modellen op het gebied van de parodontose, terwijl hij verder bewondering opwekte voor de Amsterdamsche creaties in het bakken van Jacketkronen met de allerlaatste vondsten!

Men zal toegeven dat dit programma voor een nationaal georganiseerd Congres er wezen mocht en zooals gezegd, voordrachten en discussies bewogen zich op hoog peil, terwijl uit alles bleek, dat hier hard en goed gewerkt wordt.

Wanneer men hieruit nu zou afleiden dat er die dagen uitsluitend gewerkt is, zou men al zeer slecht op de hoogte zijn van het land en zijn gebruiken, waar het immers vermaard is om het feit, dat de bewoners er zeer speciale inzichten op na houden omtrent het aantal uren dat aan Morpheus behoort te zijn gewijd!

Schrijver dezes dacht in het bezit te zijn van een veeljarige internationale ervaring op het gebied van gastvrijheid, eet-, drink- en slaapgewoonten en meende dat er records behaald waren op dit gebied, die moeilijk konden worden gebroken; hij moet echter verklaren dat de Zweden andere landen met meer dan één „lengte” voor zijn!

Teneinde 's Maandagsmorgens niet in het holst van den nacht te arriveeren, hadden wij een nachttrein uitgezocht die een omweg maakte; onze gastheeren echter waren op het perron aanwezig geweest om ons te begroeten! Die begroeting had dan nu in het hotel plaats — tevens headquarters — en van dat oogenblik af werd bij voortdurend over ons welzijn gewaakt en dit alles op zoo prettige, joviale en vanzelfsprekende wijze, dat men zich wel direct „thuis” moest voelen.

Het Grand Hotel op zichzelf trouwens, bood voor een Congres als dit reeds ongeëvenaarde mogelijkheden.

Een groote vergaderzaal, demonstratie- en tentoonstellingsruimte was alles aanwezig en daarnaast een gelegenheid tot divertissement als in een Europeesch Hotel vrijwel niet wordt gevonden.

De ontvangst op Maandagavond was echter in een ander lokaal, dat evenwel niet minder voor het doel geschikt was en waar honderden zich tot vroeg in den morgen verdrongen en wij subietelijk kennis maakten met het landsgebruikelijke repertoire, dat naast vele „vaste” gerechten, begint bij Schnapps en bier, om dan ver-

volgens via tal van wijnen, koffie en likeuren, te eindigen bij de Zweedsche punch!

De spil van dit alles was de voorzitter Dr. J o h n S a n d b l o m, die deze functie meerdere malen heeft vervuld en ook dit keer zich voortreffelijk van zijn taak heeft gekweten. Populair als vrijwel geen ander, bekende maatschappelijke figuur in de hoofdstad, beroemd zeiler en — last though not least — zeer bekwaam practicus, was hij wel de aangewezen man om zijn Vereeniging bij dit jubileum te leiden. In zijn schitterende woning in het aan zee gelegen Saltsjöbaden had hij 's Woensdags alle vreemde nationaliteiten, benevens vele anderen aan zijn tafel genood en er heerschte daar een zeldzaam prettige sfeer van goede verstandhouding, waarbij ook in aanmerking dient te worden genomen, dat de vertegenwoordigers der noordelijke landen elkaar allen goed kennen van vele gezamenlijk gehouden vergaderingen van congressen.

Het feestelijk hoogtepunt was natuurlijk de feestvergadering met het daarop gevolgde banquet. Om half zes verscheen de Koning met zijn broeder Prins Karl (de 78-jarige vorst kwam van de jacht!) en was de zaal geheel gevuld met dames en heeren in avondkleeding, waarbij de regeering, de stad, de universiteit en de leiders van de verschillende takken der volksgezondheid eveneens vertegenwoordigd waren.

Een orkest zette een feestmarsch in en vervolgens hield de voorzitter de feestrede, waarin hij een en ander vertelde omtrent de lotgevallen der Vereeniging.

Daarna was het woord aan Prof. T h o u r é n, die een belangwekkende beschouwing hield over de plaats en de sociale betekenis van de tandheelkunde.

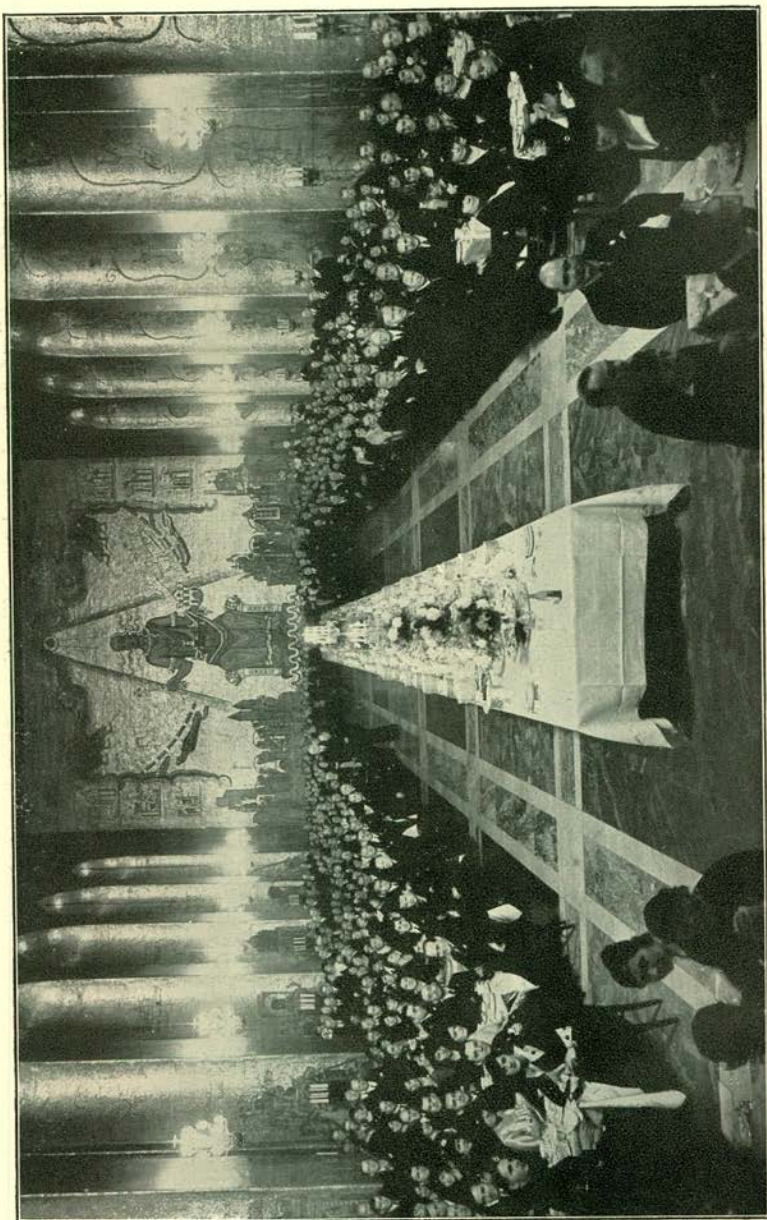
Vervolgens een vaandellied en dan kregen de vertegenwoordigers van andere organisaties de gelegenheid hunne gelukwensen over te brengen. Ook hier werkte de regie wederom uitmuntend. Er waren er velen, maar zij waren allen kort en dus liep het prachtig. Meerderen onder hen kwamen met een perkament onder den arm, hetwelk dan bleek de uitgesproken rede te bevatten, een aardige gedachte en voor een archivaris om van te water-tanden.

Daarna was opnieuw de voorzitter aan het woord, ditmaal tot het verleenen van een aantal prijzen en stipendia, ook al weer een behatenswaardig voorbeeld.

Vervolgens werden een aantal collega's benoemd tot eereleden en corresponderende leden: Prof. B u d t z-J ö r g e n s e n (Kopenhagen), W e s k i (Berlijn), T a m m i s o l s (Helsingfors), Prof. R y g g e en Prof. T o v e r u d (Oslo), W i d m a n (Stockholm),

De opening van het congres in tegenwoordigheid van den koning (links).

De ontvangst ten stadhuisse.

Prof. Euler (Breslau), Stuck (Berlijn), Rowlett (Leicester) en ondergeteekende.

Met het volkslied „Sverige” werd de plechtigheid besloten, de Koning en zijn broeder (nog in den rouw voor Koningin Astrid) vertrokken, de overigen — welgeteld 627 — begaven zich naar den prachtige wintertuin, die voor deze gelegenheid in een geweldige „banqueting hall” was herschapen.

Ook hier weer was de regeling uitmuntend en vonden allen zonder eenige moeite de hun toegewezen plaatsen, terwijl de gedrukte lijsten namen bevatten, die eerst enkele uren tevoren bekend waren!

Het behoeft ternauwernood gezegd dat de toasten niet van de lucht waren, evenmin als de „cheers”, in Zweden doet men dat merkwaardigerwijze viermaal! De gang der spijzen en dranken zijn hierboven reeds aangeduid, hoe schrijver dezes bij die gelegenheid, deze serie *drie* maal heeft moeten afwerken zal hij u besparen.

Vermeld dient nog te worden dat 's Woensdagsmiddags de stad als gastvrouw optrad en in de ongeëvenaarde feestzaal van haar wereldberoemd stadhuis de congressisten ontving. Ook voor wie deze schitterende proeve van Zweedsche bouwkunst reeds vroeger had kunnen bewonderen was het wederzien een vreugde, met name gaf de thans gevulde feestzaal een onvergetelijken aanblik.

Een ander officieel punt van het programma was het bezoek aan de — nog niet geheel voltooid — Eastman Clinic. Zooals bekend heeft deze philantroop, behalve aan Londen, Rome, Brussel en Parijs, ook aan Stockholm een millioen dollar geschonken voor het tandheelkundig behandelen der kindermonden.

De indruk, die het bezoek achterliet was onverdeeld gunstig. Veel minder pompeus dan Londen, Rome en Brussel, maakte het geheel den indruk van „Neue Sachlichkeit”; hier zal gewerkt worden! Waar schooltandheelkunde in Zweden reeds 25 jaren bestaat, zal hier vooral de aandacht besteed worden aan kleutertandheelkunde (Voorzorg) en aan de behandeling van hen die de school verlaten hebben (Nazorg). Dat ook „pre-natal care”, cariesprophylaxe etc. op het programma staan, behoeft geen betoog. De statistieken, die over eenige jaren hier verzameld zullen zijn, beloven uitermate interessant te worden.

Niet minder leerzaam, dan al het hierboven beschrevene was — als gewoonlijk — het persoonlijk contact met al deze vooraanstaande figuren uit het Noorden, leerzaam ook dáárom, omdat — kleine landen ook zij — er veelal dezelfde problemen aan de orde zijn als hier te lande en het uiteraard voor ons bijzonder interessant moest zijn de opvattingen en ervaringen der anderen te leeren kennen, benevens velerlei „inside information” op allerlei gebied te verkrijgen.

In Zweden heeft men — als bij ons — twee groote vereenigingen. Naast de feestvierende wetenschappelijke organisatie is er een tweede grootere „Maatschappij” met dezelfde doelstelling als de onze. Stockholm met 400 tandartsen (op een bevolking van 600.000 zielen!!) is van die Maatschappij de ziel, zij heeft er haar eigen gebouw, dat eerstdaags door een nog grooter en mooier zal worden vervangen.

Ook de geweldige afstanden in dit land maken centralisatie noodzakelijker.

Een Staatscommissie, waarin naast drie politici en een medicus, ook de Voorzitter van deze Maatschappij zitting had, heeft zoo juist een zeer lijvig rapport uitgebracht over een methode om het geheele Zweedsche volk, door verdeling in districten, tandheelkundige hulp te verschaffen. (Men kent er geen ziekenfondsen). Voor dit doel zal aan het Rijk alleen een jaarlijksch bedrag van 10.000.000 Kronen worden gevraagd (± 4 millioen gulden).

Ook in Zweden begint de overvloed van tandartsen benauwend te worden, (2000 op zes millioen inwoners) en vraagt men zich met een Tandheelkundig Instituut met ± 500 studenten af, waar deze allen moeten blijven, ondanks het feit, dat de bewoners, sinds jaren tandheelkundig opgevoed, heel wat meer „dental minded” zijn dan hier te lande.

Dit Instituut maakte alweer den indruk uitnemend georganiseerd te zijn, de cursus is thans vier-jarig en doet — wat opzet betreft — denken aan de onze.

Wat wij nog nimmer ergens aantroffen was een zaal voor „porseleintechniek” met niet minder dan twaalf ovens, waar de studenten ter dege in de keramiek worden opgeleid. Ook dit feit spreekt voor zichzelf!

Zooals reeds aangestipt hadden wij eveneens gelegenheid hier en daar een kijkje te nemen in de particuliere praktijk. Wat wij er van zagen is op één lijn te stellen met het allerbeste van wat eenig land ons te aanschouwen heeft gegeven en dat is een niet geringe pluim voor de Zweedsche collega's! Er zijn onder hen, die op onze bijeenkomsten zeker nieuwe en wèl overdachte gezichtspunten zouden kunnen brengen en dit hopelijk ook wel eens zullen doen.

Met moeite hebben wij ons los gemaakt van de gastvrijheid, die ons niet alleen in de praxis, maar ook in den familiekring gewerd en aanvaardden dankbaar gestemd de terugreis.

Een dag brachten wij nog door in Kopenhagen. Ook daar bezochten wij het Instituut, op uitnoodiging van den directeur Prof. B u d t z - J ö r g e n s e n. Ook dit maakte een zeer gedisciplineerden indruk, al moet men zich met de ruimte behelpen, omdat men

tijdelijk gehuisvest is in een daarvoor niet bestemd gebouw. Er liggen grootsche plannen klaar voor een nieuw Instituut en men hoopt zeer binnenkort te kunnen bouwen, wanneer tenminste politiek en financiën niet tusschenbeide komen.

Wat onmiddellijk trof, was de meer dan gewone zindelijkheid in het geheele gebouw. Het bleek dat deze den student vanaf den eersten dag op het hart wordt gebonden, niet alleen op de operatiezalen, maar evenzeer in techniek en gipskamer. Voorwaar een voortreffelijke paedagogische gedachte!

's Avonds waren wij ditmaal gast in Denemarken, in het ons vertrouwde „Wivel's”.

Dat wij ook daar niet te kort gekomen zijn, zal ook de meest oppervlakkige kenner van Denemarken en van dit wereldbekende restaurant wel zonder meer gelooven. Maar daarna voerde de nachttrein ons dan ook onverbiddelijk huiswaarts, in het besef een zeldzaam léérrijke en prèttige week in het Noorden te hebben doorgebracht!

CH. F. L. NORD.